

Silvia de los R. Perez, Maria F. Cabrera-Umpierrez, Maria T. Arredondo (2016), Technologies Lead to Adaptability and Lifelong Engagement with Culture Throughout the Cloud, Madrid: Springer International Publishing.

Муравський Олег Іванович
кандидат історичних наук
старший науковий співробітник
Інститут українознавства
ім. І. Крип'якевича НАН України
oleg-muravskiy@ukr.net

**ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ У ЛЬВОВІ:
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ
(2014 – 2016 РР.)**

У 2014 – 2016 рр. наша держава зайняла одне з перших місць у світі за кількістю внутрішньо переміщених осіб (ВПО) – бл. 3% населення країни після тимчасової окупації частини території України Російською Федерацією (РФ) були змушені переселитися з Автономної Республіки Крим (АРК), а також Донецької та Луганської областей в інші регіони або ж узагалі покинути територію держави [10]. Серед західноукраїнських областей за кількістю ВПО першість утримує Львівська область: станом на 1 серпня 2016 р. на Львівщині тимчасово проживають 11 867 осіб з АР Крим та східних областей, у тому числі 3 513 осіб – жителі АРК, 5 512 осіб – із Донецької області та 2 842 – із Луганської [4]. Із загальної кількості переселених – 3 530 дітей, у тому числі 1 644 дитини – з Донецької області, 809 дітей – з Луганської та 1 076 дітей з АРК [4].

Чи планують переселенці, які приїхали до Львова, повертатися до дому? Напевне – ні. Згідно з офіційною статистикою, тільки 6 сімей, які перебували на Львівщині як переселенці, повернулися додому [5]. «Люди хочуть повертатися додому, але їм не має куди, їхні будинки або розгромлені, або ж вдома ще небезпечно і тому люди залишаються тут», – зазначає заступник директора Департаменту соціального захисту населення Львівської ОДА О. Яковець [5].

Інше важливе питання – як ставляться українців до ВПО? Результати соціологічного опитування населення України, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС) у лютому 2016 р. у всіх обласних центрах країни, свідчать, що 43% українців позитивно ставляться до ВПО, а ще 47% думають про них нейтрально [7]. Водночас 61% ВПО, опитаних КМІС, не відчують упереджене ставлення до себе. Серед тих, хто відчують упереджене до себе ставлення, 50% повідомили, що відчують подібне ставлення з боку звичайних людей (колеги, сусідів), 31% – державних службовців, 30% – орендодавців, 22% – роботодавців, 10% – вчителів, лікарів і 4% – правоохоронних органів [1].

Серед видів дискримінації переселенці найчастіше називали проблеми з: (а) пошуком роботи; (б) винайманням житла; (в) медичним обслуговуванням; (г) влаштуванням дітей до шкіл та інших навчальних закладів. Так, О. Яковець зауважує, що на Львівщині близько 4-х тисяч переселенців не мають постійної роботи, хоча бл. 70% працездатних людей, які приїхали до області зі Сходу та Криму, мають вищу освіту, досвід і кваліфікацію. «Львівський ринок праці не в змозі задовольнити їх потреби», – підкреслила радник [8].

Значні проблеми переселенців із пошуком житла у Львові. Зауважимо, що з перших днів російської агресії, більшість ВПО отримали допомогу від громадських організацій, які забезпечували їх їжею, одягом, і навіть надавали безкоштовне тимчасове житло. Однак можливості такого виду допомоги зараз обмежені [2]. Щодо допомоги органів місцевої влади, таж О. Яковець відзначає, що «якщо на початку хвилі вимушених переселенців департамент мав домовленість з санаторіями, готелями, будинками відпочинку, хостелами щодо тимчасового розміщення цих громадян у себе, то сьогодні ситуація змінилася. Причина відмови структур проста – гроші...» [6].

Було б помилковим вважати, що місцеві органи влади не здійснювали жодних кроків у цьому напрямі. Так, 18 червня 2014 р. відбулося підписання угоди між Львівською обласною державною адміністрацією та Агентством ООН у справах біженців (УВКБ ООН). Проектна

угода передбачала надання матеріальної допомоги для найбільш вразливих внутрішньо переміщених осіб, які переїхали до Львівської області [2]. У 2015 р. Львівська обласна рада в рамках співпраці з Програмою Розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) ініціювала розгляд питання про виділення коштів для вирішення проблеми із покращення побутових умов проживання для внутрішньо переміщених осіб [9]. Проте, на жаль, більшість проектів не вдалося реалізувати.

ВПО потребують якісної медичної допомоги. «Переселенці приїжджають... у стресовому стані, але з ними працюють психологи, які допомагають людям адаптуватися», – констатують чиновники [5]. Однак, на жаль, допомогою психолога, зазвичай, й обмежується підтримка ВПО місцевими органами влади, зокрема Львівщини. Водночас, згідно з даними Українського інституту дослідження екстремізму, одне з найперших питань, яке хвилює переселенців з дітьми – це доступ до медичної допомоги [3].

Проблема, яку й сьогодні не можуть вирішити на Львівщині, – влаштування дітей до шкіл та інших навчальних закладів. Як вирішуються окреслені проблеми? Для прикладу, якщо станом на грудень 2015 р. на Львівщині було зареєстровано 3,5 тис дітей, то тільки 1 300 із них продовжили навчання в школах та бл. 200 – у дошкільних закладах. Зазначимо, що до львівських ВНЗ перевелися понад 1400 студентів [8].

Отже, у порівнянні з іншими областями, у західноукраїнському регіоні на сьогодні знаходиться найменша кількість переселенців. Більшість із них обрали постійним місцем проживання обласні центри, значно менше – поселилися у сільській місцевості. ВПО на першому етапі міграції отримували значну допомогу від недержавних громадських організацій, благодійних фондів, проте поступово проблеми переселенців «лягли на плечі» держави, яка, на жаль, не зуміла забезпечити їх робочими місцями, якісним житлом, доступним медичним забезпеченням.

Список використаних джерел та літератури:

1. Більшість переселенців не зіштовхувались з дискримінацією, – опитування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipress.ua/news>
2. Внутрішньо переміщені особи у Львівській області отримують адресну допомогу від УВКБ ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unhcr.org.ua/uk/novini>
3. Діти війни. Дослідження проблем дитинства в Україні за умов військової агресії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uire.org.ua>
4. За сім місяців тимчасовим переселенцям виплатили понад 25 мільйонів гривень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://loda.gov.ua/news>
5. Лише шість сімей переселенців повернулися з Львівщини додому [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vgolos.com.ua/news>
6. Львівська ОДА: Відсутність житла і роботи – найгостріші проблеми переселенців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vgolos.com.ua/news>
7. Майже 90% українців ставляться до переселенців позитивно або нейтрально – опитування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vgolos.com.ua/news>
8. На Львівщині близько 4 тис. переселенців не мають постійної роботи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vgolos.com.ua/news>
9. На облаштування будівлі для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб представники ПРООН готові виділити 1 млн грн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archieive.oblrada.lviv.ua>
10. Рекомендації парламентських слухань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1074-19>

Нагіряк Андрій Ярославович

*к.і.н., доцент кафедри історії України та етнокомунікації
Національного університету «Львівська політехніка»*

НЕДОСКОНАЛІСТЬ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ УКРАЇНИ В СФЕРІ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ

Історико-культурна спадщина є одним з головних чинників формування національної ідентичності та відродження духовності українського народу. Це значний пласт пам'яток